

מרץ 2023

הצעת בידיים טובות לתקציב 2023-2024: **הכפלת ההשקעה הממשלתית בתקציב החינוך לגילאי לידה-שלוש**

1. **"בידיים טובות – המטה להשקעה בגיל הרך"** הינה שותפות של כ-50 ארגונים חינוכיים וחברתיים, הפועלים יחד מאז 2020 כדי לשפר את איכות החינוך לגילאי לידה עד שלוש. בשנים האחרונות פעל המטה כדי לקדם השקעה בהכשרות ובהדרכות לנשות החינוך לגיל הרך, וגיבש לצורך כך הצעה לתוכנית ממשלתית בתחום. התוכנית אומצה בעיקרה ע"י משרד החינוך, והביאה להשקעת משאבים ניכרים בשיפור הכישורים המקצועיים של מחנכות-מטפלות.
2. נוכח המשבר הקשה והמתמשך בחינוך לגיל הרך הגיעה השעה לשינוי יסודי בהשקעת הממשלה בתחום. השינוי צריך להתמודד עם בעיית השורש: תת השקעה כרונית של ממשלות ישראל לדורותיהן בחינוך לגילאים אלו, שהביאה לאיכות חינוך ירודה לפעוטות, להיצע נמוך של מסגרות ולעלויות גבוהות מאד להורים.
3. שותפי המטה קוראים לממשלה להשקיע את המשאבים הנדרשים, ולעשות זאת בצורה שתבטיח חינוך איכותי לגילאי לידה עד שלוש. שכן, חינוך ברמה ירודה מוביל לפגיעה בפעוטות, פגיעה שקשה לטיפול בשלבים מאוחרים יותר בחיים. כידוע, הרבה יותר פשוט לבנות, לטפל ולחנך מן היסוד, מאשר לתקן את מה שהוזנח או נפגע קודם לכן. חינוך איכותי יובטח רק אם בפעוטות יטפלו נשות מקצוע איכותיות, שיקבלו את היחס ותנאי העבודה הראויים לעבודתן המתגרת, ואם הפרופסיה תקבל את המעמד המגיע לה כמי שמובילה את מערכת החינוך ולא כמי שנמצאת בסוף סדר העדיפויות הלאומי.
4. המשבר הנוכחי הוא ביסודו משבר כח אדם, ולכן יש לטפל בו קודם כל **ובעדיפות עליונה**. כיום, אין מספיק נשים המוכנות לעבוד כמחנכות-מטפלות, וגם אלו שמתחילות לעסוק במקצוע, נושרות ממנו תוך זמן קצר. התוצאה היא מחסור חריף בידיים עובדות, המוביל לסגירה של מסגרות ולפגיעה ברמת החינוך במסגרות הממשיכות לפעול. בהיעדר מועמדות, מגויסות לתחום גם נשים פחות מתאימות. התחלופה הגבוהה מונעת צבירה של כישורים והתקדמות מקצועית.
5. לפי המומחים ואנשי המקצוע, הסיבות העיקריות למחסור בכח אדם הן תנאי העבודה הירודים של המחנכות-מטפלות, הן מבחינת שכר והן מבחינת כמות הילדים הגדולה עליהם צריכה להשגיח כל מחנכת, שאינה מאפשרת להן עבודה חינוכית ברמה גבוהה. במקרים רבים, גם הזכויות הבסיסיות המובטחות לפי חוק אינן נאכפות בפועל. כמו כן, התחום סובל מדימוי מקצועי נמוך מאד.
6. משבר כח האדם אף צפוי להחריף כעת במידה ניכרת, עקב הסכם השכר החדש עם הסייעות בגנים לגילאי 3-6. כבר היום, מחנכות מיומנות רבות בוחרות לעזוב את המסגרות לילדים צעירים יותר, ולעבור לעבוד כסייעות בגנים הממלכתיים. השיפור הניכר והמבורך בתנאי השכר והעבודה של הסייעות צפוי להחריף משמעותית את המחסור בעובדות בגילאי לידה עד שלוש.
7. ללא טיפול במחסור בכח אדם, לא יהיה ניתן גם לקדם מהלכים אחרים, כגון הפחתת העלויות להורים או חינוך חינוך מגילאים צעירים יותר. כרגע, אין מספיק מחנכות שיאיישו את המסגרות הקיימות, וללא תשתית ראויה לגיוס ושימור כח אדם, כל הרחבה נידונה להביא לפגיעה חמורה בילדים ולהיכשל.

א. תמצית ההשקעה הנדרשת

8. על רקע זה, אנו קוראים לממשלה להחליט, כבר בתקציב הנוכחי לשנים 2023-2024, על הכפלת הסכום המושקע כיום בחינוך לגילאי לידה עד שלוש, העומד על כ-1.7 מיליארד ש"ח, ולמקד את המשאבים בפתרון משבר כח האדם. המענים אותם אנו מציעים יאפשרו הנחת תשתית להרחבה ולהתפתחות של התחום בכיוונים נוספים:
 - 8.1. הגדלת שכר למחנכות שעברו הכשרה, הן כדי לשפר את איכות החינוך, והן כדי לשמר ולגייס כח אדם מתאים אשר ייתן מענה לחוסרים הקיימים.

- 8.2. מימון של תקנים נוספים למסגרות ביישובים ובשכונות באשכולות ובשכונות החברתיים-כלכליים הנמוכים, כדי לשפר את איכות החינוך הניתן לילדים הפגיעים ביותר.
- 8.3. יישום המלצות הועדה לפיקוח על מחירי מעונות הסמל, בכדי להבטיח את קיומם וחוסנם הכלכלי של המעונות. זאת, במקביל להגדלת הסבסוד בדרך אשר מבטיחה כי העלויות להורים לא יגדלו.
- 8.4. השקעה משמעותית נוספת בהכשרות ובהדרכות למחנכות, כדי להעלות את רמת הסטנדרטים המקצועיים בתחום.
- 8.5. הקמת קרן לעידוד יזמות וחדשנות אשר תחלק מענקים למעונות המפתחים פתרונות לשיפור האיכות, שאותם ניתן להפיץ וליישם בקנה מידה רחב.
9. העלות של צעדים אלו תעמוד על כ-800 מיליון ₪ בשנת התקציב 2023 ו-1.7 מיליארד ₪ בשנת התקציב 2024, לפי הפירוט הבא:

מהלך	עלות תקציבית לשנת 2023 בש"ח	עלות תקציבית לשנת 2024 בש"ח
העלאת שכר	261,000,000	834,000,000
תגבור כח אדם באשכולות נמוכים	96,860,000	290,580,000
יישום המלצות ועדת המחירים	270,936,000	361,248,000
תגבור הדרכות	70,000,000	140,000,000
תגבור הכשרות	50,000,000	50,000,000
קרן לעידוד יזמות חינוכית	50,000,000	50,000,000
סה"כ	798,798,023	1,725,830,024

ב. המענה הנדרש לצרכים הדחופים ובניית תשתית לחינוך איכותי לגיל הרך

10. במשך כל שנות קיום המדינה נהוגה בישראל תת השקעה מסיבית בחינוך לגילאי לידה עד שלוש בהשוואה לצרכי התחום, למקובל במדינות המפותחות, ולהשקעה בגילאי שלוש-שש. בתקציב המדינה לשנת 2022, הוקצו כ-1.7 מיליארד שקלים לחינוך לגילאי לידה עד שלוש (שחולקו בין זרוע העבודה, משרד החינוך ומשרד הרווחה). בראייתנו, הצעד הראשון לקראת צמצום הפערים בתחום הינו הכפלה מיידית של התקציב, כלומר **הקצאה של 1.7 מיליארד ₪ נוספים כבר בשנת התקציב המלאה הקרובה (2024) והחלק היחסי בתקציב השנה הנוכחית (2023)**.
11. בראש ובראשונה, **התקציב הנוסף צריך להיות מיועד להתמודדות עם משבר כח האדם**. המחסור מביא לסגירה ולצמצום של מסגרות, ובכך פוגע בהיצע המקומות במעונות. כך, למשל, במעונות הסמל רשומים רק 103 אלף ילדים מתוך תפוסה פוטנציאלית של 151 אלף, לפי ועדת הפיקוח על המחירים.
12. **התקציב הנוסף צריך גם להבטיח את שיפור איכות החינוך**. המחקרים מראים שלאיכות המעונות השפעה ניכרת על יכולתם של הילדים להתפתח בצורה תקינה ולממש את הפוטנציאל שלהם, במיוחד במשפחות שהכנסתן נמוכה. כיום, הרמה חינוכית ברוב המסגרות **נמוכה מהנדרש**, כתוצאה מהמספר המועט של אנשי צוות, השכר הנמוך שמקשה על גיוס ושימור מחנכות מתאימות, וההיקף המצומצם של הכשרה והדרכה. בכל התחומים ישנם סטנדרטים מקצועיים ומתוקפים שגובשו ע"י ועדה בראשות פרופסור מרים רוזנטל ב-2009, אשר מהם, בראייתנו, יש לגזור את המהלכים הנדרשים.
13. **ההתערבות הממשלתית צריכה למנוע גם עלייה ביוקר המחיה**. נוכח העלייה המתמשכת ברמת המחירים במשק, יש להבטיח כי עלות השיפורים בחינוך לגילאי לידה עד שלוש לא תגולגל על ההורים.
14. בהיעדר תכנית אסטרטגית וארוכת-טווח להפיכת החינוך לגיל הרך לבשר מבשרה של מערכת החינוך הלאומית, אנו סבורים שיש לתעדף בשלב זה צעדים הניתנים ליישום כבר במסגרת התקציב הנוכחי, ובודאות ישפיעו לטובה על התחום. הצורך בגיבוש פתרונות רחבים ותשתיתיים אינו צריך לעכב את ההתמודדות עם המצוקה הקיימת.

15. מאחר ורוב הפעוטות נמצאים במסגרות ללא סמל (מסגרות שבהן ההורים אינם זכאים לסבסוד מטעם המדינה) יש להבטיח כי הפתרונות המוצעים נותנים מענה רחב המכסה את כלל הפעוטות, הלומדים הן במעונות הסמל והן במעונות הפרטיים.
16. יש להבטיח כי יעשו צעדים התומכים זה בזה, כך שהמענה לצרכים השונים ייצור חבילה משולבת הגדולה מסכום חלקיה. יש לזכור כי תחום החינוך לגילאי לידה עד שלוש הינו מורכב, וקיימים יחסי גומלין והשפעות הדדיות בין נושאים כמו שכר, יחס תקינה, סבסוד ותמחור, הדרכות והכשרות. בהתאם לכך, יש לראות את הצעותינו כמכלול שבו החלקים השונים נשענים זה על זה, ומחייבים יישום במקביל.

ג. רכיבי הצעתנו ועלותם התקציבית

1. הגדלת שכר מחנכות

17. אנו מציעים כי הממשלה תממן תוספת לשכר למחנכות שעברו הכשרה, במעונות הסמל ובמעונות הפרטיים שקיבלו רישיון. התוספת תינתן למחנכות אשר נכון לינואר 2023 הרוויחו פחות מ-60 ש"ח לשעה. סכומי התוספת יעמדו על:

רמת הכשרה	תוספת חודשית למשרה מלאה בש"ח
הכשרה בסיסית / סוג 1	2,000
הכשרה מתקדמת / סוג 2	2,500
מנהלת מעון	3,000
תואר ראשון בחינוך לגיל הרך	3,500

18. מחנכות שיעבדו במשרה חלקית, יקבלו תוספת פרופורציונלית להיקף משרתן (לדוגמא: מחנכת שעברה הכשרה בסיסית ועובדת ב-80% משרה תקבל תוספת של 1,600 ש"ח לחודש).
19. ישנן מספר דרכים אפשריות להעברת התוספת למחנכות: הסדר סבסוד עם המעסיקים, שיאפשר את שילוב התשלום במשכורת השוטפת; מענקים ישירים, בדומה לתשלומים שניתנו לאזרחים בתקופת הקורונה; שימוש במנגנונים של מס הכנסה שלילי או המוסד לביטוח לאומי. אנו מציעים לבחור בכלי שיאפשר יישום מהיר ופשוט ככל האפשר, כל עוד הוא מבטיח כי כלל התוספת תגיע לידיהן של המחנכות, ומשמר את זכויותיהן הסוציאליות.
20. הגדלת השכר צפויה להקל על המחסור בכח אדם, הן מבחינת הכמות, והן מבחינת האיכות. השכר הגבוה יותר ימשוך עוד נשים למקצוע (כולל נשים שעסקו בו בעבר ונשרו), ויסייע בשימור אלו שכבר עובדות בו. להערכתנו, המהלך יסייע גם בשימור וגיוס מחנכות שלא עברו הכשרה, מכיוון שהוא יפתח בפניהן אופק להתקדמות ולהתפתחות.
21. העלאת השכר למי שעברו הכשרה משדרת מסר לפיו מדובר במקצוע הדורש ידע ומיומנות, ומתוגמל בהתאם לכך, מה שצפוי להעלות את יוקרתו ולהפחית את הדימוי השלילי שדבק בו. שכר גבוה יותר אף יעודד נשים איכותיות ובעלות כישורים לרכוש את המקצוע, ולהישאר בו אחרי לימודיהן.
22. הערכתנו היא כי המהלך, בהנחה שיצא לפועל באמצע 2023, יעלה כ-260 מיליון ש"ח במחצית השניה של 2023 וכ-830 מיליון ש"ח בשנת 2024. זאת, בהתאם להערכות בתחשיב הבא:

<u>מחצית שניה 2023</u>					
רמת הכשרה	מספר מחנכות	סכום חודשי בש"ח	מספר חודשים	עלות תקציבית בש"ח	
מחנכות בעלות הכשרה בסיסית/סוג 1	16,000	2,000	6	192,000,000	
הכשרה מתקדמת/סוג 2	2,000	2,500	6	30,000,000	
מנהלות מעון	1,000	3,000	6	18,000,000	
תואר ראשון בחינוך לגיל הרך	1,000	3,500	6	21,000,000	
				261,000,000	סה"כ עלות 2023 בש"ח

שנת 2024

עלות תקציבית בש"ח	מספר חודשים	סכום חודשי בש"ח	מספר מחנכות	רמת הכשרה
624,000,000	12	2,000	26,000	מחנכות בעלות הכשרה בסיסית/סוג 1
90,000,000	12	2,500	3,000	הכשרה מתקדמת/סוג 2
36,000,000	12	3,000	1,000	מנהלות מעון
84,000,000	12	3,500	2,000	תואר ראשון בחינוך לגיל הרך
834,000,000				סה"כ עלות 2024 בש"ח

23. הערכת מספר המחנכות שיקבלו תוספת בתחשיב לעיל מתבססת על ההנחות והנתונים הבאים:

23.1. **הכשרה בסיסית/סוג 1.** לפי נתוני זרוע העבודה, בין השנים 2010-2021 השתתפו בסך הכל כ-18 אלף נשים בקורסים להכשרה סוג 1. על בסיס מחקרים שנעשו בעבר, ניתן להעריך באופן שמרני שרק כמחצית מהן עדיין עובדות כיום בתחום, או כ-9,000 מחנכות. מעבר לכך, יש נשים שהשתתפו במבחנים אקסטרניים וקיבלו תעודה בערוץ זה. אין נתונים לגבי קבוצה זו, אולם אנו מעריכים שגודלה אינו עולה על 2,000 מחנכות העובדות כיום בתחום. בנוסף לכך, ישנן עוד כ-7,300 מחנכות הנמצאות כיום בהכשרה בסיסית של משרד החינוך, וצפויות לסיימה באמצע 2023. בסך הכל, צפויות להיות כ-18,000 מחנכות במחצית השניה של 2023 שסיימו הכשרה בסיסית, אולם כ-2,000 מתוכן השלימו גם הכשרה סוג 2 או הכשרה מתקדמת, ועל כן נכללות בקטגוריה הבאה. לגבי 2024, אנו צופים עליה ניכרת בכמות המחנכות שהשלימו הכשרה בסיסית, הן כתוצאה מהמשך ההכשרות, והן כתוצאה מחזרה לתחום של נשים שהשלימו הכשרה בעבר ועזבו את המקצוע.

23.2. **הכשרה מתקדמת/סוג 2.** בשנים 2010-2021 השתתפו 2,500 נשים בהכשרה לסוג 2. אין נתונים לגבי הנשירה בקרב קבוצה זו. אולם ניתן להניח שמי שהשלימה הכשרה מתקדמת מחוייבת יותר למקצוע, ועל כן צפויה להישאר בו. בהתאם לכך, אנו מעריכים כי ב-2023 יהיו 2,000 נשים בעלי הכשרה זו. בנוסף לכך, ישנן כיום כ-900 נשים הלומדות בהכשרה מתקדמת של משרד החינוך וצפויות להשלימה לקראת סוף 2023. על כן, אנחנו מניחים כי ב-2024 יהיו 3,000 נשים בעלות הכשרה סוג 2 או מתקדמת.

23.3. **הכשרת מנהלות מעון.** בשנים 2010-2021 השתתפו כ-1,000 נשים בהכשרה למנהלות מעון. אין נתונים לגבי נשירה בקבוצה זו, אולם ניתן להניח שמי שהשלימה הכשרה מסוג זה מחוייבת למקצוע ועל כן נשארה בו. בהתאם לכך, הערכנו כי יהיו כ-1,000 מנהלות מעון שסיימו הכשרה ב-2023. מכיוון שמשרד החינוך טרם התחיל בהכשרת מנהלות, הערכנו שמספר זה לא יגדל ב-2024.

23.4. **תואר ראשון בחינוך לגיל הרך.** מכיוון שאין נתונים לגבי היקף בעלות תואר ראשון העובדות בתחום, גיבשנו אומדן של כ-1,000 מחנכות בעלות תואר, על בסיס מספר בעלות ההכשרה הגבוהה ביותר בתחום מתחת לתואר (של מנהלות מעון). אנחנו מעריכים כי תוספת השכר תביא לגידול משמעותי במספר הנשים בעלות התואר בשדה, ובהתאם לכך הערכנו שמספרן יוכפל ב-2024.

2. הגדלת יחס תקינה

24. **אנו מציעים כי הממשלה תממן 2,500 תקני משרה מלאה נוספים של מחנכות-מטפלות במעונות הממוקמים ביישובים ובשכונות השייכים לאשכולות החברתיים-כלכליים הנמוכים ביותר. תוספת זו תאפשר להביא את יחס התקינה במעונות אלו לרמה שנקבעה בדו"ח רוזנטל (לפחות מחנכת אחת על כל ארבעה ילדים בגילאי 15-3 חודשים, אחת על שש בגילאי 16-24 חודשים, ואחת על שבע בגילאי 25-36 חודשים).** במסגרות בהן הדבר מתאפשר מבחינה התשתית הפיזית, שיפור יחס התקינה גם יכול לקטנה של גודל הקבוצה המקסימלית בכל אחד מהגילאים, לרמה עליה הומלץ בדו"ח רוזנטל (8 ילדים עד גיל שנה, 10 ילדים עד גיל שנתיים, ו-12 ילדים עד גיל 3). להערכתנו, המעונות שיהנו מתוספת התקנים שהצענו יחנכו בסך הכל כ-35 אלף ילדים בשנה, או כעשירית מסך כל הילדים במסגרות בגילאים אלו.

25. שיפור התקינה יוביל לשיפור איכות החינוך שיקבלו הפעוטות, מכיוון שכל אחד מהם יוכל לקבל יותר תשומת לב, ולמחנכות יתפנו זמן ומשאבים לעסוק בפעילות חינוכית, מעבר לטיפול ולהשגחה הבסיסית שדורש כל ילד. בנוסף לכך, השינוי לתקינה גם ישפר את תנאי העבודה של המחנכות, שיתמודדו עם עומס מופחת. הוא יאפשר להן ליישם את כישוריהן המקצועיים, ובכך יעלה את קרנו של המקצוע ויעזור לגיוס ולשימור מחנכות איכותיות בתחום. מכיוון שבשלב זה אין די משאבים לשיפור יחס התקינה בכלל המעונות, יש הגיון במיקוד באיזורים בהם ההכנסה נמוכה יותר. זאת, מכיוון שמחקרים מראים שאיכות החינוך במסגרות משפיעה במיוחד על ילדים שמגיעים מרקע חברתי-כלכלי מאתגר יותר.

26. אנו מניחים כי יישום המהלך, כולל גיוס והשמת כח האדם הנדרש, ייקח מספר חודשים, ועל כן יצא לפועל רק בשנת הלימודים הבאה, שתחל בספטמבר 2023. בהתאם לכך, אנו מעריכים שעלויות תעמוד קצת פחות מ-100 מיליון ₪ ב-2023, וכ-290 מיליון ₪ בשנת 2024. תחשיב העלות להלן מסתמך על עלות חודשית למשרת מחנכת מלאה של 9,686 ₪, בהתאם לסכום עליו התבססה הועדה לפיקוח על מחירי מעונות היום:

2024	2023	
2,500	2,500	מספר מחנכות נוספות
9,686	9,686	עלות שכר חודשית בש"ח
12	4	מספר חודשים
290,580,000	96,860,000	סה"כ עלות תקציבית בש"ח

3. יישום המלצות ועדת המחירים

27. אנו מציעים ליישם את המלצות הועדה לפיקוח על מחירי מעונות היום המסובסדים ולהעלות את תעריף שכר הלימוד בהתאם. במקביל, אנו סבורים שיש להעלות את רמת הסבסוד כך שכלל ההורים לא יצטרכו לשלם את העלות הנוספת, אלא יוכלו להמשיך ולשלם את המחיר הנוכחי. צעד זה יאפשר למעונות היום המסובסדים לעמוד בהוצאותיהם ולשמר את חוסנם הכלכלי. בכך, הוא ימנע סגירת מסגרות קיימות ואולי אף יאפשר את הרחבתן ופתיחתן של מסגרות נוספות. בה בעת, הגדלת הסבסוד תמנע פגיעה כלכלית בהורים בתקופה של עלייה רחבה ביוקר המחיה.

28. בשל דחיפות העניין, אנו מניחים כי ההמלצות ייושמו החל מאפריל 2023. לפי נתוני ועדת המחירים, סך הילדים הרשומים במעונות המסובסדים עומד על כ-103 אלף. הועדה לא סיפקה פילוח לפי גילאי הילדים, ועל כן חילקנו את הילדים בין שכבות הגיל, לפי ההנחה שהיקפי ההרשמה גדלים בהתאם לגיל. בהתאם לכך, אנו מעריכים כי עלות הסבסוד הנוסף תעמוד על כ-270 מיליון ₪ ב-2023 וכ-360 מיליון ₪ ב-2024, לפי התחשיב הבא:

שנת 2023						
קבוצת גיל	תעריף קיים בש"ח	תעריף חדש בש"ח	תוספת סבסוד בש"ח	חודשים	כמות ילדים	סה"כ עלות בש"ח
תינוקות	2,718	3,203	485	9	30,000	130,950,000
פעוטות בוגרים	2,088	2,464	376	9	35,000	118,440,000
פעוטות צעירים	2,088	2,151	63	9	38,000	21,546,000
						270,936,000
סה"כ עלות תקציבית ל-2023						

שנת 2024						
קבוצת גיל	תעריף קיים בש"ח	תעריף חדש בש"ח	תוספת סבסוד בש"ח	חודשים	כמות ילדים	סה"כ עלות בש"ח
תינוקות	2,718	3,203	485	12	30,000	174,600,000
פעוטות בוגרים	2,088	2,464	376	12	35,000	157,920,000
פעוטות צעירים	2,088	2,151	63	12	38,000	28,728,000
						361,248,000
סה"כ עלות תקציבית ל-2024						

4. תגבור הדרכות והכשרות לנשות החינוך

29. **אנו מציעים להגדיל את ההשקעה הממשלתית בהדרכות והכשרות, שיחזקו את רמת הכישרים של המחנכות במעונות.** כיום, הממשלה מתקצבת – דרך הרשויות המקומיות – ארבע שעות הדרכה חודשיות בלבד לכל מעון. היקף זה הינו נמוך משמעותית מהצורך המקצועי, כפי שהוגדר ע"י ועדת הזנטל, שעומד על כ-17 שעות הדרכה למעון ממוצע. אנו מציעים לשלש את התמיכה הממשלתית בהדרכות, כך שיעמדו במוצע על 12 שעות למסגרת. הגדלת היקף התקציב תאפשר גם גמישות רבה יותר, עם מספיק מרחב תמרון כדי להציע הדרכות מותאמות לכל מעון לפי צרכיו, הן מבחינת גודלו והן מבחינת האתגרים איתם מתמודד הצוות. בנוסף לכך, **אנו מציעים להגדיל את התקציב המוקצה כיום להכשרות**, הן כדי לתת מענה לביקוש המוגדל שצפוי להיווצר עקב התוספת לשכר של מחנכות שסיימו הכשרה, והן כדי לאפשר הכשרות מתקדמות שיאפשרו למשתתפות להעמיק ולהרחיב את כישוריהן המקצועיים.

30. **הרחבת ההדרכות וההכשרות היא אחד מהכלים האפקטיביים ביותר לשיפור איכות החינוך במעונות**, כפי שמעידים אנשי מקצוע ומומחים בתחום. בנוסף לכך, הן גם מאפשרות לחזק את מעמדן של המחנכות כנשות מקצוע, ולתת להן תמיכה וכלים המקלים על עבודתן. בכך, הן מסייעות לגייס ושימור כח אדם איכותי למסגרות, ומקלות על משבר כח האדם בתחום.

31. כיום, תקציב ההדרכות עומד על כ-70 מיליון ₪ בשנה, וכאמור, מאפשר לתקצב ארבע שעות הדרכה לכל מסגרת. **בכדי להגדיל את היקף ההדרכה הממוצע ל-12 שעות**, יש לשלש את התקציב ולהוסיף לו עוד 140 מיליון ₪ בשנה. אם ההרחבה תיושם החל מאמצע 2023, **עלותה תעמוד על 70 מיליון ₪ בשנה זו ו-140 מיליון ₪ ב-2024**. בנוסף לכך, אנו מעריכים כי הגדלת הביקוש להכשרה והתוספת של הכשרות מתקדמות תחייב את **הכפלת תקציב ההכשרות**, שמשמעותה תוספת של 50 מיליון ₪ בשנה. מכיוון שמחזורי ההכשרות מתחילים באמצע השנה בכל מקרה, אנו מעריכים שתידרש **תוספת מלאה של 50 מיליון ₪, הן לשנת 2023 והן לשנת 2024**.

5. קרן ליזמות וחדשנות חינוכית

32. **אנו מציעים להקים קרן לעידוד יזמות וחדשנות חינוכית בגילאי לידה עד שלוש.** הקרן תחלק מענקים לרשויות מקומיות ולמסגרות שיגבשו ויישמו תכניות לשיפור איכות החינוך והעלאת קרנו של המקצוע. רוב המענקים ישוריינו ליישובים ולשכונות השייכים לאשכולות החברתיים-כלכליים הנמוכים יותר.

33. קרן מסוג זה תאפשר להקצות תמיכה למהלכים לשיפור האיכות שאינם נופלים תחת הקטגוריות הקודמות. היא תשדר לרשויות המקומיות, למחנכות ולמנהלות כי **מדובר בתחום דינמי ומתחדש**, וכי יזמות ופיתוח יזכו לתגמול הולם ולתמיכה ממשלתית. הידע והיכולות שיפותחו במסגרת היוזמות השונות יוכלו לשמש את כלל הרשויות והמסגרות, ולהוות תשתית לפיתוח של כלל שדה החינוך לגילאי לידה עד שלוש.

34. **אנו מציעים להקצות לקרן תקציב שנתי של 50 מיליון ₪**, אשר להערכתנו יאפשר חלוקת מענקים לעשרות מסגרות ומספר רשויות, בהנחה שמענק ממוצע למסגרת יעמוד על כחצי מיליון ₪ ומענק ממוצע לרשות יעמוד על כחמישה מיליון ₪. מדובר אמנם רק בחלק קטן מהמערכת, אך כאמור, המטרה איננה לתת תמיכה כללית אלא לעודד חדשנות ויזמות בקרב גורמים מובילים בתחום (כולל שיתופי פעולה עם מומחים וארגונית מחוץ למערכת).